

BASISSAK: NAKENBILDER

Få ungdommer deler nakenbilder av seg selv på internett. Mange ungdommer blir allikevel tilsendt nakenbilder, eller mottar spørsmål om å dele nakenbilder av seg selv.

TEKST: KRIS MUNTHE

Ungdom om nakenbilder

Motivasjonen for å dele nakenbilder varierer. I en rapport fra Redd Barna i 2018 kommer ungdomsperspektivet frem. Nesten 70 ungdom i alderen 14-19 år ble intervjuet.

- Å dele nakenbilder er ikke utelukkende negativt. Det kan være en måte å flørte på og som skaper intimitet.
- Jenter uttrykker i større grad enn gutter at mas og press om å sende bilder og også å motta bilder de ikke ønsker, er negativt.
- Behovet for bekreftelse er en viktig motivasjon for deling.
- Å ha nakenbilder av jenter gir gutter status.
- Spenning, press, behov for anerkjennelse og maktutøvelse gjør at det er vanskelig å vite om deling av nakenbilder skjer på et frivillig og likeverdig grunnlag.
- Ungdom har større refleksjon om konsekvenser rundt det å dele bilder av seg selv, kontra det å viderele slike bilder av andre.
- Konsekvensene av å få et bilde viderele er større for jenter enn for gutter med henhold til ryktespredning, hets, trakassering i etterkant og så videre.
- Mange ungdom vet ikke nok om lovverket.

Et nakenbilde kan være av hele kroppen, kjønnsorgan eller andre seksualiserte fremstillinger av kroppen. Dette kan bli delt i privat chat mellom to personer som enten kjenner hverandre eller er ukjent for hverandre, men bildet kan også bli delt videre til andre parter etter det.

Utvalgte fakta

Ifølge Medietilsynets Barn og Medier-undersøkelse kommer det frem ulike funn blant ungdom 13 – 18 år. Det er et mindretall på 12 prosent som oppgir å ha delt et nakenbilde. 13 prosent av de som har delt et nakenbilde, har tatt betalt for det enten i form av gaver eller penger.

Antallet som har mottatt et nakenbilde er relativt høyt i Barn og

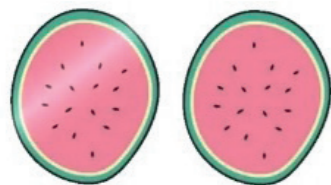
Medier-undersøkelsen. 42 prosent i aldersgruppen 13-18 år oppgir å ha mottatt denne type bilder, og nesten halvparten av ungdommene i denne aldersgruppen er blitt spurt om å dele et nakenbilde av seg selv. 42 prosent av de som er blitt spurt fikk forespørselen fra en ukjent.

Mange foreldre er ikke klar over at barna mottar nakenbilder fra andre. Til tross for at 42 prosent av barna 13-18 år har mottatt nakenbilder, sier kun 5 prosent av foreldrene til samme aldersgruppe at dette har skjedd.

Det er en økning i antall som mottar nakenbilder basert på alder. Det er også flere jenter enn gutter som oppgir å ha mottatt slike bilder. Det er flest som mottar nakenbilder fra

Det er viktig å merke seg at hvis det sprer seg en oppfatning om at nakenbilledeling er veldig vanlig, kan enkelte kjenne på et press om å gjøre det samme.

Å DELE ANDRES
NUDES ER
ULOVLIG!

MINE
MELONER

MIN
BANAN

NO

Foto: Bufdir

IKKE
DEL
VIDERE

Foto: Bufdir

Bufdir har en kampanje på Instagram, Messenger og SnapChat under #ikkegreit.

ukjente (40 prosent), deretter guttevenner (30 prosent), kjærester (29 prosent) og jentevenner (29 prosent).

Ungdom som blir spurt om å sende nakenbilder av seg selv får først og fremst forespørsler fra ukjente (42 prosent), guttevenner (34 prosent), bekjente (27 prosent) og kjæresten (24 prosent).

Politiet har de siste årene registrert en økning i antall barn som selger seksualiserte bilder og/eller filmer av seg selv (egenprodusert over-

grepsmateriale) på internett. Medietilsynets undersøkelse fra 2020 viser også at omlag 1,5 prosent av ungdom i alderen 13-18 år har fått betalt for å sende nakenbilde-selfier.

Men før vi ser på hva ungdommen selv sier så er det viktig å merke seg at hvis det sprer seg en oppfatning om at nakenbilledeling er veldig vanlig, kan enkelte kjenne på et press om å gjøre det samme. Det er derfor viktig at mediene omtaler dette på en nøktern måte og bruker riktige tall. Vi må alle være flinkere

til å påpeke at de fleste ungdommer ikke sender nakenbilder. 88 prosent i aldersgruppen 13-18 år sier de ikke har gjort det det siste året, ifølge Medietilsynet 2020. Dette tallet vil kunne stimulere flere unge og usikre til å sette grenser og å si nei til nakenbilledeling.

Motivasjonen for å dele nakenbilder varierer. I en rapport fra Redd Barna i 2018 kommer ungdomsperspektivet frem. Nesten 70 ungdom i alderen 14-19 år ble intervjuet.

to er omtrent jevnbyrdige i alder og utvikling.»

Det er også ulovlig å dele videre nakenbilder. Politiet påpeker at om man er over 15 år, og har vist frem eller videresendt slike bilder, kan man i utgangspunktet bli straffet for det. Barn under 15 år (den kriminelle lavalderen) kan ikke bli straffet. Saken kan allikevel bli politietterforsket.

eller deler seksualiserte bilder av barn under 18 år, likestiller loven det med seksuelle overgrep mot barn eller fremstillinger som seksualiserer barn. Dette er straffbart etter straffeloven § 311. Loven er nylig blitt skjerpet og kan blant annet føre til bot eller fengselsstraff på inntil 3 år.

Samtidig er det et unntak i lovverket: «Straffen kan falle bort for den som tar og besitter et bilde av en person mellom 16 og 18 år, dersom denne har gitt sitt samtykke og de

Lovverket

Medietilsynet påpeker at det er ulovlig å sende nakenbilder til noen uten at de har bedt om det, og uansett hvis mottakeren er under 16 år. [Les mer om dette i denne lenken.](#)

Å sende seksualiserte bilder til noen som ikke ønsker det, kan regnes som seksuelt krenkende adferd i straffelovens § 298 og kan kalles for «digital blotting»

Å ha nakenbilder av barn under 18 år er også ulovlig. Dersom noen har

Barnevaktens råd til foreldre

- Husk at det er vanligere blant ungdom å ikke dele nakenbilder enn å gjøre det, og at det er mye vanligere å motta nakenbilder eller bli spurt om nakenbilder av fremmede, enn at unge eksponerer seg selv. Snakk med barnet og ungdommen din om holdninger, verdier og grenser, og å ta vare på seg selv og andre.
- Snakk med barna om konsekvenser av bildedeling på et generelt plan. Når noe er publisert på nettet, kan det alltid komme på avveie, også i de tilfeller der man har delt noe i fortrolighet med en annen person. Kjæresteforhold kan brytes opp og vennskap kan ende i uenighet hvor sensitive bilder kan bli misbrukt eller delt videre.
- Unngå å påføre barna skam hvis de har delt et nakenbilde som de kanskje angre på senere. La barna skjønne at du selv har vært ung og vet at det er lett å gjøre ting man kanskje kan angre på. Husk; det hjelper lite med hysteri, tell heller til ti. Og vær den trygge voksne som barna og de unge tør å snakke med også om det vanskelige. Barn og unge trenger voksne som tåler, forstår og hjelper med å håndtere.
- Snakk med barna om hvordan de kan håndtere press og mas fra andre om bildedeling, og vær tydelig med dem for å forhindre at de selv er en som maser og presser andre. Vær obs på at noen kan tilby penger og gaver i spill eller det virkelige livet i bytte mot naknebilder/filmer. Snakk med barna om nett- og spillvenner og at det ikke er greit å manipulere, presse og smigre for å få tak i nakenbilder.
- I og med at mange forespørsler eller bilder kommer fra ukjente, kan det være lurt å veilede barn og tenåringer til å bruke gode personverninnstillinger som begrenser hvem som kan kontakte dem. Mange plattformer som Instagram og Tiktok har egne sikkerhetsmekanismer som begrenser eller forebygger privat chat med fremmede. Det kan for eksempel være lurt å sette kontoen til «privat».
- Politiet har en egen side for å sende inn [tips om seksuell utnyttelse av barn på internett](#). Du kan også chatte med [Politiets nettpatroljer](#) på Facebook eller Instagram og få råd og hjelp. Kontakt politiet på 02800, eller møt opp på nærmeste politistasjon. om det er kriminelle forhold du vil anmelde. På [slettmeg.no](#) kan du få veiledning om sletting.
- Vær selv et godt forbilde på hva du selv deler i sosiale medier. Husk å spørre barna om lov før du deler bilder av dem.

Forskning, rapporter og lenker

- [Medietilsynets Barn og Medierundersøkelse 2020, seksuelle kommentarer og nakenbilder](#)
- [EU Kids Online](#)
- [Straffeloven](#)
- [Redd Barnas rapport med ungdommenes perspektiv om deling av nakenbilder](#)
- [Barn som selger egenproduserte overgrepbilder, rapport fra Kripos 2021](#)

Andre artkler på [barnevakten.no](#):

- [Når er et nakenbilde ulovlig](#)
- [Få barn og unge sender nudes](#)
- [Politiet kan inndra barns telefoner](#)
- [Ny foreldrekontroll fra Apple – varsler dersom barna mottar seksuelle bilder](#)
- [Startside: Regler for deling av private bilder og filmer](#)
- [Barn kan få bøter for å dele nakenbilder](#)

Foto: Prostockstudio / Shutterstock.com

Råd til barn og unge

- Det er helt greit å si nei, og husk at de fleste deler aldri nakenbilder. Si klart fra, blokkere eller la være å svare når noen spør etter et nakenbilde. Å mase om nakenbilder fra noen under 18 år kan faktisk være ulovlig. Hvis du mottar uønskede nakenbilder fra andre, kan du bruke dette svaret som Politiet har laget (ta bilde og send).
- Hvis du mottar spørsmål om sende nakenbilder til andre, kan du bruke dette svaret som Politiet har laget (ta bilde og send).
- Bufdir har også en kampanje med svaralternativer som ligger i giffene på Instagram, Messenger og SnapChat under #ikkegreit.
- Hvis du ønsker å dele et intimt og personlig bilde av deg selv, tenk deg først godt om. Tenk over hva du ønsker å oppnå med å dele et nakenbilde. Vurder også hvordan motparten kommer til å reagere, eller hva vedkommende kan gjøre med bildet. Vurder om identiteten din skal være synlig. Vi anbefaler å ikke vise ansiktet.
- Husk at det er ulovlig...
 1. Å ha nakenbilder av noen under 18 år på mobilen sin hvis det er delt uten samtykke.
 2. Å sende nakenbilder til noen som ikke har bedt om det.
 3. Å dele nakenbilder av andre uten at de har sagt ja til det.
- Har du selv eller har andre delt et nakenbilde av deg, eller du har mottatt et nakenbilde og du er bekymret eller fortvilet og vet ikke hva du skal gjøre? Snakk med en voksen du stoler på! Det kan være forelder, lærer, helsesykepleier, sosiallærer på skolen, politiets nettpatrolje på Instagram eller Facebook (chatte for å få råd).
- I [denne lenken](#) finner du god informasjon fra ung.no om hva du kan gjøre hvis noen har delt nakenbilder av deg.
- Du kan chatte med Politiets nettpatroljer på Facebook eller Instagram og få råd og hjelp. Kontakt lokalt politi om det er kriminelle forhold du vil anmelde. På [slettmeg.no](#) kan du få veiledning om sletting.
- Du kan også chatte med voksne anonymt og gratis på [snakkommobbing.no](#) og [korspahalsen.no](#).
- Bruk også rapporterings- og blokkeringsmuligheter som finnes i spill og sosiale medier ved uønsket kontakt.

Du har nettopp brutt loven!

Det er ikke lov å be om nakenbilder fra noen under 18 år.

Det du har gjort er ikke greit og kan anmeldes.

Les mer i straffeloven:

§ 311 Fremstilling av seksuelle overgrep mot barn eller fremstillinger som seksualiserer barn

www.politiet.no/delbart

Foto: Politiet

Du har nettopp brutt loven!

Å sende nakenbilder til noen under 16 år, eller til noen som ikke har bedt om det, er straffbart.

Det du har gjort er ikke greit og kan anmeldes.

Les mer i straffeloven:

§ 305. Seksuelt krenkende atferd mv. overfor barn under 16 år

§ 298. Seksuelt krenkende atferd offentlig eller uten samtykke

www.politiet.no/delbart

Foto: Politiet

< Q ikkegreit

Giphy

Foto: Bufdir

Foto: Syda Productions / Shutterstock.com

Ressurser

For foreldre:

- [Medietilsynets foreldreguide om nakenbilder og porno](#)
- [Tips politiet](#)

For barn og unge:

- [Hallo! En ressurs for mellomtrinnet om deling av bilder](#)
- [Du Bestemmer: Uønskede hendelser \(mellomtrinnet\)](#)
- [Du Bestemmer: Uønskede hendelser \(ungdomsskole og videregående skole\)](#)
- [EnSnap-delning av nakenbilder \(ungdomsskole og videregående skole\)](#)
- [Ung.no sin informasjonsside for ungdom om nakenbilder](#)
- [Delbart: Politiets ressurs til mellomtrinnet og ungdomsskolen om deling av nakenbilder](#)
- [Tips politiet](#)
- [Politiets nettpatroljer](#)
- [Slettmeg.no – veiledninger for å få fjernet bilder fra nett](#)
- [Stopncii.org – internasjonal stiftelse som jobber for å få fjernet bilder fra nett](#)
- [Dubestemmer.no – lær om personvern, nettvett og digital dømmekraft](#)